

PRAKTISKA ÅTGÄRDER FÖR GOD HYGIEN PÅ SEMINSTATIONER

Kerstin Darenius

Vad är viktigast för oss?

Att få stona dräktiga!

Resultatet beror på.....

- God skötsel
- Bra foder & utfodringsrutiner
- Stressfri miljö

Ansvarig veterinär skall:

- Se till att djurskyddet säkerställs
- **Förebygga smittspridning**
- Minska risken för antibiotikaresistens

GOD HYGIEN & SMITTSKYDD VIKTIGT!

- Inkommande ston
- Hingstar
- Samling
- Spermialab
- Undersökning av ston
- Insemination
- Djurflöden

Glöm inte bort framändan!

ANKOMSTUNDERSÖKNING

- Varifrån?
- Hull
- Frisk?
- Slö
- Näsflöde
- Ögonflöde
- Hosta
- Svullna ben
- Hudförändringar

HÖG SMITTSPRIDNINGSRISK!

- Inkommande ston från olika håll

HÖG SMITTSPRIDNINGSRISK!

- Små stabila grupper

- BRUNSTPROVNING

Stopp!

- BRUNSTPROVNING

- Luftvägsinfektioner

- Virus

- Bakterier

- Kvarka!!!

- CEM

- Godartad beskällarsjuka

- SPERMASAMLING

- Kort handske!

- Missouri

- En innerslang/hingst
- Gärna separata läderskydd

- Colorado

- Hannover

- Byt liner
- Rengör & desinf. höljet mellan hingstarna

- Mekanisk rengöring/byt plast
- Desinfektion, t ex Virkon
- Mellan varje hingst!

Glöm inte främre änden!

SPERMALAB

- Plocka undan allt som inte behövs!

SPERMALAB

- Bänkytor torkas av & desinficeras med sprit/Virkon/väteperoxid
- Golv rengörs varje dag
  - Klorin el liknande?

SPERMALAB

Ta inte in utifrån kommande seminlådor i labbet!

- En borste/hingst!

- Artificiella vaginor

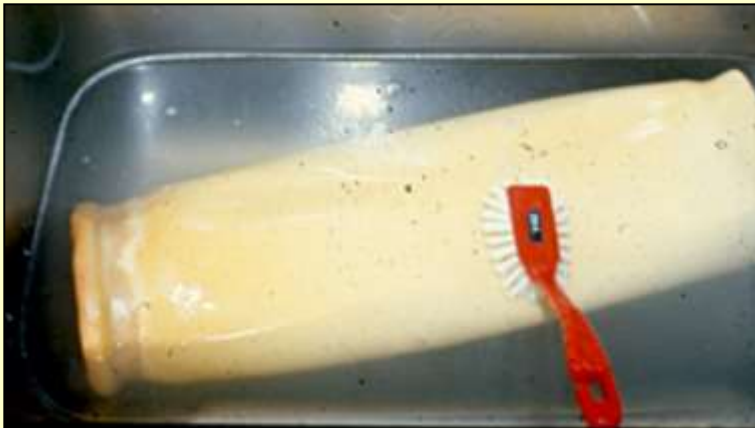

- Läderhöljet

- Sprit 70%
- Klorhexidinsprit
- Virkon?
- Smörj!

- Diska innerslangen med
  - Varmt vatten
  - Tvål, t ex Lactacyd

- Skölj med hett vatten $>+60$ C

- 70% alkohol
- > 20 minuter

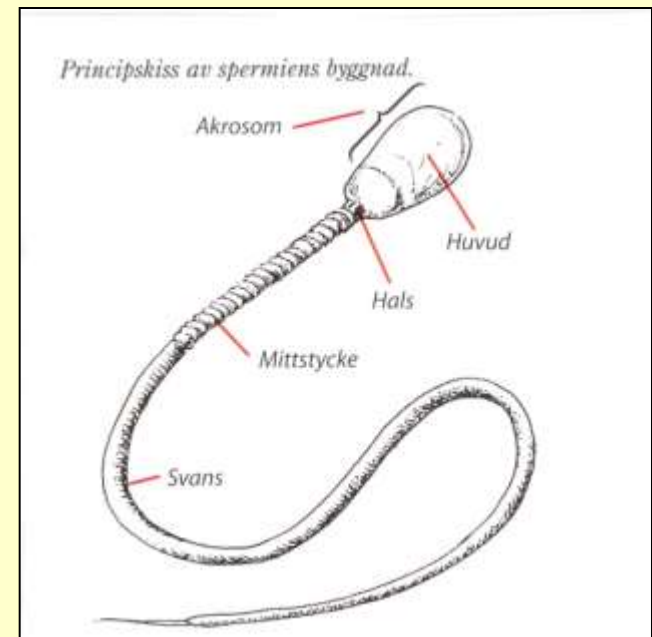

Hygien vattenbad!

Byte av vatten ofta!

- Disk av plast och glas
  - Spermier är mkt känsliga för diskmedel
    - Använd så lite som möjligt!
  - Skölj 3-4 gånger med kranvatten

- Koka i renat vatten!

- Glas & Plast

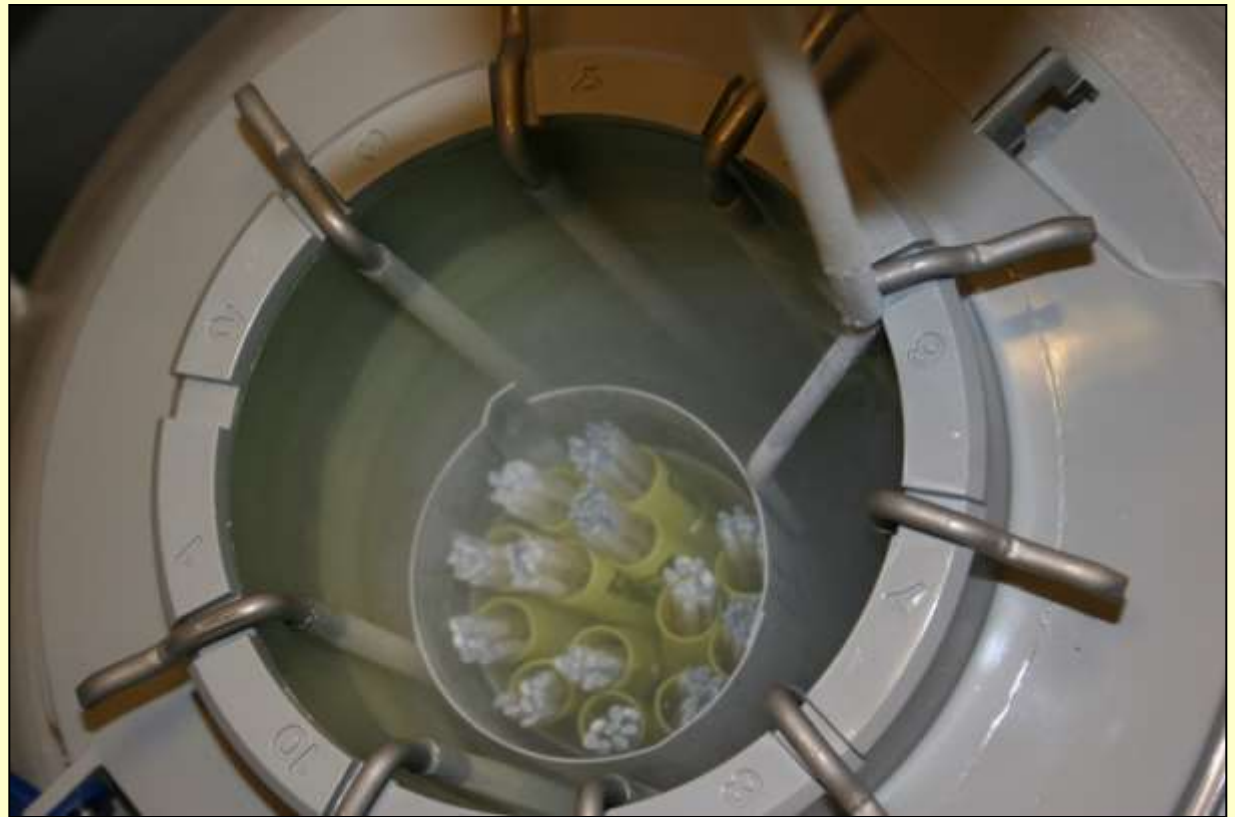

- Skölj i renat vatten!

- Torrsterilisera glas
- +160C i 3 tim
- Plast: 70% alkohol utan tillsats

- Kvävekärnen ofta smutsiga!
  - Rengör
  - Desinficera

- Inga husdjur i labbet!
  - Automatisk dörrstängare.....

- Byt skor & stövlar!

BRA RÅSPERMA

- REN
  - Filtrera x 2?
  - Coloradofilter
- VARM
- UTAN GEL

Bra hygienisk kvalitet

- Ren!

Dålig hygienisk kvalitet!

Smutsig sperma

Odling från smutsig sperma

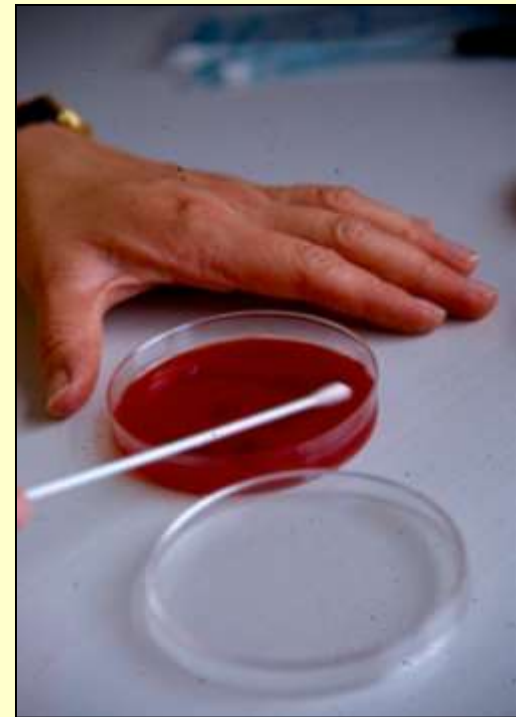
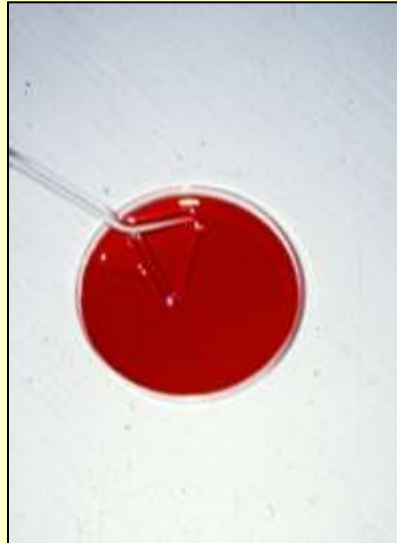
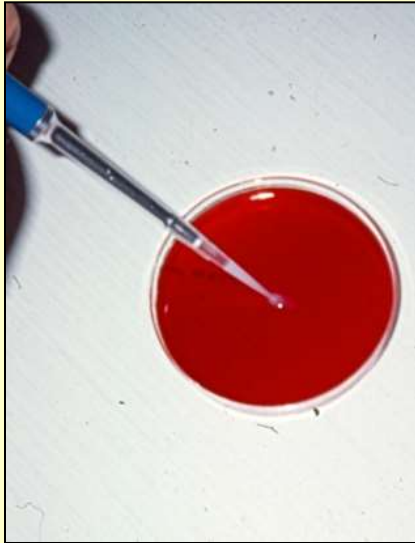

Odla spädd sperma
-gärna varannan vecka

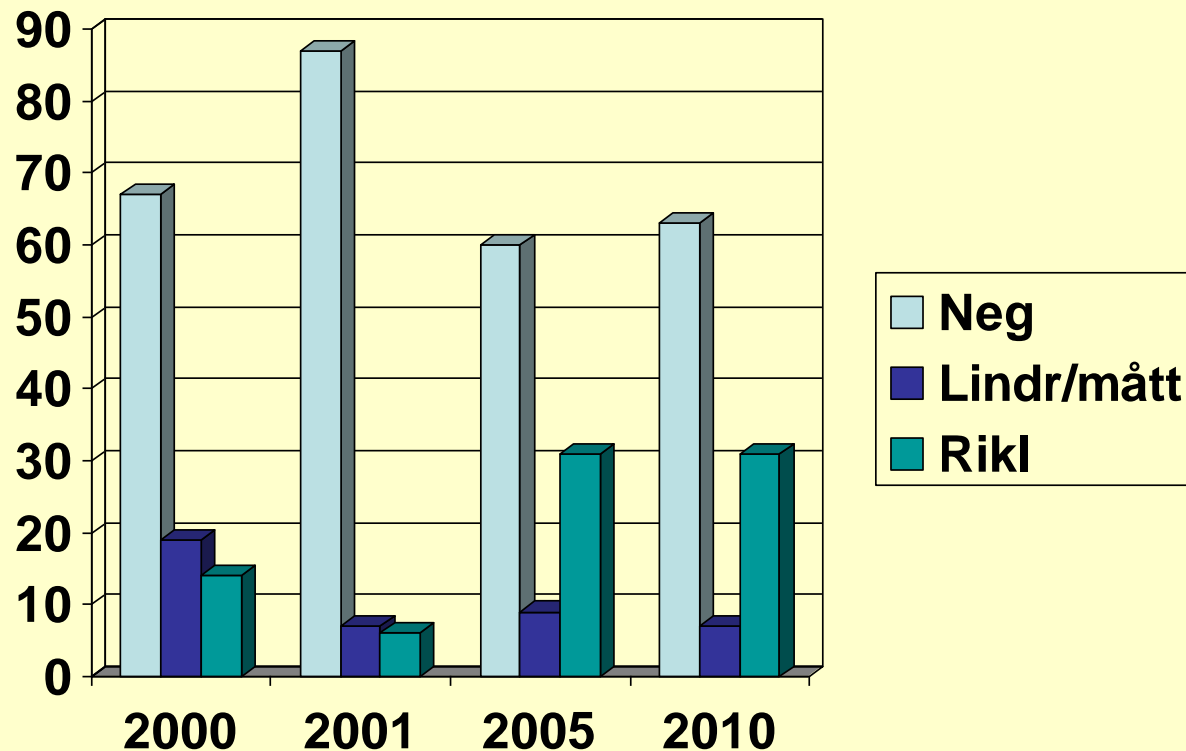

Baktodling

- 0.1 ml rå sperma och/eller
- 0.1 ml spädd sperma

Odling av mottagen kyld sperma

BRA RÅSPERMA

- **REN!**
- Direkt från box

BRA RÅSPERMA

- **REN!**
- Från hage:
- Kissa först!
- **Lerig?**
- **Tvätt?**

- Undersökningsspiltor
- Dusch
  - varmvatten
- Tvål, Lactacyd
- Papper
- Svansskydd (+60C)
- Golvbrunn
- Hink för gödsel

- Arbets snyggt!
  - Det är möjligt!

- Arbeta snyggt!
- Korta handskar

- Arbeta snyggt!

- Kläder
- Seminspiltor
- Drive in?

- Seminspiltor
  - Skölj (ej för varmt)
  - Skura
  - Skölj (hett)
  - Desinficera, Virkon etc.
  - Sjuka föl/ston?

- Arbeta snyggt!

- Kläder

- Svansskydd

Tvätt +60C

Stövlar

- AI/provtagning
- Tvål & Lactacyd x 2
- Skölj
- Torka torrt

- Arbeta snyggt!

- Byte av handske mellan varje sto
- Byte av handske på ultraljudsproben ml varje sto
- Rent svansskydd till varje sto
- Skölj stona efter undersökning

ANTIBIOTIKA RESISTENS

- MRSA **Meticillin resistent Staph. Aureus**
  - Störst risk för människor: sjukhus
  - Störst risk för hästar: gårdar >20 hästar

- MRSA på sjukhus i USA:
- 1975: 2%
- 1991: 29%

- MRSA hos patienter på intensivvård:
- 1992: 36%
- 2003: 64%

ANTIBIOTIKA RESISTENS

- MRSA **Meticillin resistentia Staph. Aureus**

- MRSA **Meticillin resistente Staph. Aureus**

- MRSA-undersökning
- 44 Gårdar i Canada & USA 2003

- MRSA
- 44 Gårdar i Canada & USA 2003
- 972 hästar
- 88 personal/veterinärer

- MRSA
- 44 Gårdar i Canada & USA 2003
- 972 hästar 0-45%
- 88 personal/veterinärer 13%

- MRSA
- 44 Gårdar i Canada & USA 2003
- 972 hästar 0-45%
- 88 personal/veterinärer 13%
  - 86% i nära kontakt med MRSA häst

- MRSA
- Alla gårdar med MRSA hästar:
- Stuterier med >20 hästar
- Stor omsättning av hästar

ANTIBIOTIKA-RESISTENS

- ESBL –producerande bakterier
- ”extended spectrum betalactamases”
- En grupp enzymer som har förmåga att bryta ner nyare cefalosporiner, t ex ceftiofur (Excenel!)

ANTIBIOTIKA-RESISTENS

- ESBL –producerande bakterier
- ”extended spectrum betalactamases”
- *Escherichia coli*
- *Pseudomonas aeruginosa*
- *Klebsiella pneumoniae*

ANTIBIOTIKA-RESISTENS

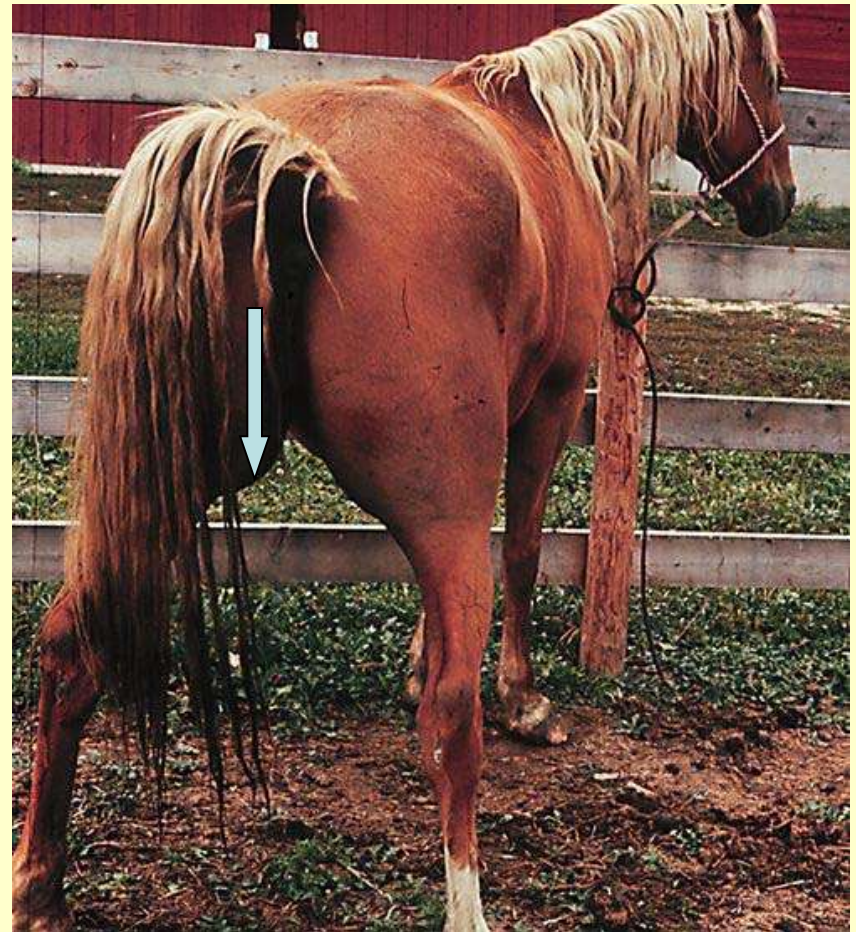
- ESBL –producerande bakterier
- ”extended spectrum betalactamases”

Ofta multiresistenta även mot trimsulfa & gentamycin

Tillbakaflöde?

- Vi tenderar att strunta i att en viss del av inseminationsvolymen ofta kommer ut pga ett **tillbakaflöde** efter AI.
- Inget är känt vilken effekt denna antibiotika har på miljön när den hamnat på golvet och blandats med gödseln och kommer ut i kretsloppet.

Volymer

- Färsk
- Kyld
- 10-60 ml

Volymer

Fryst: max 4 ml

- Placeras ofta längre in i livmodern

- Vad kan vi göra?
- Ab med smalt spektrum
  - Undvik Excenel & Gentaject!
  - Undvik Baytril!!!

- Vad kan vi göra?
- Ab med smalt spektrum
- Använd penicillin,
  - Ex Ethacillin, Penovet
- Använd trim-sulfa,
  - Ex Bimotrim, Hippotrim

- Vad kan vi göra?
- Undvik antibiotika
- Oxytocin
- NaCl-sköljning

- Vad kan vi göra?
- Undvik antibiotika
- Oxytocin
- NaCl-sköljning

- Vad kan vi göra?

Sköljvätska

Häll inte ut i vasken!!!

- Vad kan vi göra?

Skölvätskan

Häll inte ut i vasken!!!

Bränn

Autoklavera

Koka

Lämna för destruktions

”Flush and run”

- NaCl, fyll livmodern med 1-2 l NaCl
- Oxytocin
- Run!

BRA SPERMA

- SPÄDNINGSVÄTSKAN
- Kenney, Pc, DHS, pulver
- INRA-96, Pc, Gentamycin, Amphotericin B
- Equi Pro, utan ab, pulver
- Equi Pro, Gentamycin, pulver
- Equi Pro Liquid, Gentamycin
- Botusemen, Gentamycin

- Vad kan vi göra?
Spädningsvätska
Undvik gentamycin

- Vad kan vi göra?
Spädningsvätska
Använd penicillin + dhs

- Vad kan vi göra?
Spädningsvätska, rester
Häll inte ut i vasken!!!

- Vad kan vi göra?
Spädningssväska, rester
Häll inte ut i vasken!!!
Bränn
Autoklavera
Koka
Lämna för destruktions

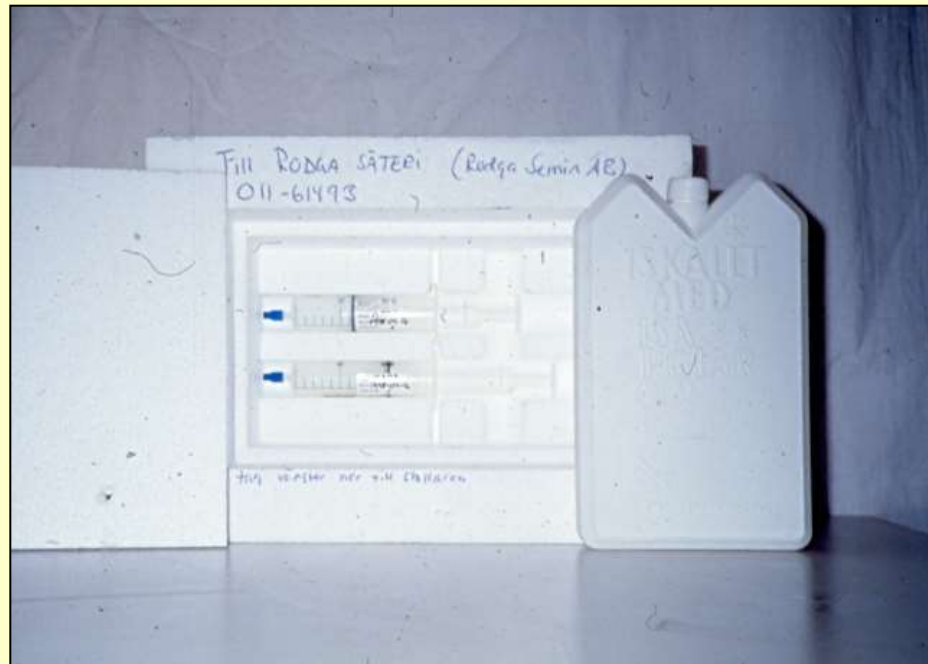

- Vad kan vi göra?

Anaerobt, utan syre

Behövs ingen antibiotika!

Behöver testas!!!

The most common source of infection: our hands!

- Vad kan vi göra?
- **VIKTIGAST ÄR DIN HANDHYGIEN!**
  - Handsprit/Alcogel mellan varje sto

Alcogel/Handsprit

- Labben
- Stallarna
- Seminspiltorna

- Vad kan vi göra?
- **HANDHYGIENEN VIKTIGAST!**
  - Tvätta händerna innan måltid
  - Handsprit/Alcogel: ja!

- Handtvätt 15-20 sek

- I framtiden kommer vi inte att kunna behandla ston med antibiotika som vi gör i dag!

- Det handlar om våra barn och barnbarn....

- Vi kan inte förändra hela världen
- Men vi kan sopa rent framför vår egen dörr!

- Tack för mig!

